

Charta dobrovolnické práce LGO

„Nikdo nesmí být ponechán za dveřmi města“ Charles Péguy

OBSAH

1. Úvod

Postup

Způsoby práce dobrovolníků v rámci asociace

Závazek asociace

2. Hlavní zásady práce dobrovolníků

Způsoby přístupu k práci dobrovolníků

3. Způsoby práce dobrovolníků

4. Charta dobrovolnické práce v rámci Asociace Zlatý déšť

I – ÚVOD

Postup

Asociace Zlatý déšť přistoupila k novému posouzení a předělání svých základních dokumentů.

Hlavním dokumentem je prvé řadě a zcela oprávněně program asociace, který definuje filosofii a kompetenční působnost asociace Zlatý déšť.

Správní rada měla zájem rozšířit tuto práci i na další dokument „Každodenní dobrovolnická práce v rámci asociace Zlatý déšť“, který přijala její valná hromada v červnu roku 1993.

Potřeba přepracování byla o to potřebnější, neboť směry a stanovené cíle byly uplatňovány a jejich význam sledován různými způsoby v jednotlivých zařízeních asociace.

Byla vytvořena rovněž pracovní skupina, která měla provést šetření v oblasti dobrovolnické práce a dobrovolníků v asociaci, zformulovat článek, který měl být zakomponován do programu asociace jako její závazek, a přepracovat chartu práce dobrovolníků.

Současné formy dobrovolnické práce v asociaci Zlatý déšť

Na základě provedené ankety v zařízeních asociace v průběhu posledního čtvrtletí roku 2007 bylo zohledněno několik poznatků:

- Dobrovolnictví představuje významný fakt v počtu osob, hodin a druhů realizovaných kroků.

Tato realita je ale velmi různorodá podle charakteru zařízení a služeb, kde příkladem je EHPAD, kde je dobrovolnická práce velmi strukturovaná, koordinovaná, diversifikována, a IME, kde dobrovolnická práce pro klienty téměř neexistuje.

V prvním případě jsou dobrovolníci, především rodiče, zapojeni do života instituce, jsou již více rezervovaní, pokud jde o práci s uživateli zařízení, s výjimkou specifických událostí.

Chráněné dílny a ubytovací zařízení (foyer) pro dospělé klienty tuto práci v praxi reálně uplatňují, a to různými formami a s různými závazky.

- Je zatím málo zařízení uplatňujících dobrovolnickou práci, která uvádějí její zásady a formy ve svých služebních programech.
- Doprovodná dobrovolnická práce v rámci jednorázových událostí daleko převažuje (víc jak dvojnásobně) ve srovnání s dobrovolnou prací zajišťující pravidelný chod zařízení.
- Tito dobrovolní pracovníci jsou příbuznými klientů zařízení jen v malé míře, většinou se jedná o ženy, které pomáhají jak při externích, tak interních akcích.

Pokud se setkání a společné vedení uskutečňuje za přítomnosti odborníků, můžeme říci,

- o že informovanost o dobrovolnících nebo o jejich přípravě je málo rozvinuta,
- o že téměř nikde neexistuje formálně zpracovaný dokument, který by definoval rámec a obsah působnosti těchto dobrovolníků,

a že by se tyto body měly stát předmětem budoucích orientací v této oblasti.

V místech, kde je práce dobrovolníků realizována, je to považováno za potřebné pro zlepšení kvality života klientů. Dobrovolníci pomáhají v přístupu klientů do okolního prostředí a v rozvoji aktivit mimo striktně zdravotně-pečovatelskou působnost.

Lepším formálním zpracováním těchto kroků by se vyplnilo velké přání rozvíjet tuto komunikaci i práci, a to v souladu s individuálními programy uživatelů i programy zařízení.

Závazek asociace Zlatý děšť

Asociace Zlatý děšť se za účelem prohloubení oprávněnosti a pozice práce dobrovolníků v jejím rámci rozhodla do svého programu zařadit kapitolu: „ Působení dobrovolníků v partnerství na daném území“

Zato filosofie a forma je v tomto smyslu uvedena v programu činností asociace:

„Zřízení asociace Zlatý děšť je výsledkem občanského cítění a dobrovolného rozhodnutí.

Její filosofie a první zakladatelské listiny (stanovy, program asociace) se opíraly o myšlenku sdružení „vytvářet“ prostor svobody, který by umožňoval jednotlivcům i skupinám vyjadřovat se k tvorbě programu a služeb nabízených sdruženími.

Nové programy asociace jsou již založeny na jejím otevření se k vnějšímu prostředí, na působnosti v daném území a na partnerské pomoci.

V tomto duchu a v souladu s touto politikou ve smyslu organizace občanského života se rozvíjí i práce dobrovolníků na všech strukturních úrovních asociace i na jejich činnosti:

- dobrovolníci na řídicí úrovni v různých orgánech asociace
- dobrovolníci působící v zařízeních a pomáhající jejich klientům.

Dobrovolná práce a dobrovolníci pracují v souladu s programem asociace i programy jednotlivých zařízení.“

Dobrovolným pracovníkem se rozumí osoba, která se svobodně zapojí do neplacené funkce řízené jinou osobou, a to mimo svou pracovní dobu a čas trávený s rodinou.

Asociace Zlatý déšť rozlišuje dobrovolnou práci na tu výše definovanou a dobrovolnou práci otevřenou zaměstnaným osobám, jejíž formy jsou popsány dále.

Funkce a úkoly dobrovolných pracovníků na řídicích úrovních jsou uvedeny ve všeobecném řádu asociace.

Dobrovolná práce v zařízeních a/nebo pro jejich klienty probíhá ve dvou formách: vedení a doprovod v rámci jednorázových akcí. V žádném případě nenahrazuje úkony odborných pracovníků a specializovaných týmů, ale doplňuje je při definovaných způsobech péče dle programu zařízení v rámci interní organizace.

Tento politický závazek asociace Zlatý déšť musí být nadále v jednotlivých zařízeních uplatňován.

Pro doplnění tohoto základního přístupu jednotlivých aktérů musíme upřesnit některé definice a rámec jejich působnosti.

Nad rámec ekonomicko-sociální definice je DOBROVOLNÍK osoba, která se svobodně zapojí do práce neziskového charakteru.

Pracuje ve službách společenství. Z tohoto titulu pracuje ve skupině, v nějaké organizaci. Působí tedy uvnitř instituce, v rámci jejího programu při určité organizované události.

Rozvíjí konkrétní akci, omezenou jak v objemu, tak v době jejího trvání.

Působnost dobrovolníka nemůže žádným způsobem nahrazovat nebo kompenzovat působení zaměstnance zařízení. Jeho činnost je jiného charakteru.

Různé druhy dobrovolné činnosti jsou nazývány stejně a nerozdílně, ale my odlišujeme jeden pojem **dobrovolníka**, jímž považujeme zaměstnance, který se svobodně a dobrovolně zapojí do práce ve službách asociace a/nebo jejich klientů nad rámec své pracovní doby.

Dobrovolník vykonává svou práci v rámci svobodně a explicitně zvolené solidarity, podle svých technických možností, v rámci jednotlivých akcí nad rámec své pracovní doby.

Závěrem můžeme shrnout, že i když se jedná o práci zcela jiné povahy, může mít dobrovolnictví dlouhodobý charakter v rámci **dobrovolné práce** definované ve všeobecné deklaraci o dobrovolnictví.

II – HLAVNÍ ZÁSADY DOBROVOLNÉ PRÁCE

Dobrovolnictví představuje tak, jak je uvedeno v programu asociace a předchozí kapitole, skutečný program otevření se společenství a do společenství, jednu z forem aktivního občanství, spojení závazku a zájmu.

Tvoří tak pojítko mezi lidmi.

Ať jsou mladí nebo staří, handicapovaní nebo zdraví, v instituci nebo ne.

Dobrovolnictví spojuje jednotlivé formy činností a služeb. Přispívá k otevřenější, více občanské, odpovědnější a aktivnější společnosti.

Je součástí historie i programu tak, jak se vyvíjí asociace Zlatý déšť. Přináší svědectví o svém smyslu i své filosofii.

Úroveň začlenění klientů i zařízení do okolního prostředí je různá, proto dobrovolnictví přispívá k tomuto začleňování prostřednictvím různých aktérů a jejich činností. Jeho vůle se projevuje ve vytváření sítě a partnerské spolupráce.

Koncepci a realitu této filosofie dobrovolnictví by bylo dobré převzít do kultury našeho pracovního prostředí, protože dobrovolnictví se nenařizuje, ale podporuje.

K tomuto účelu i pro to, aby se odstranily případné dvojsmysly, jako jsou obavy nebo rezervovanost, je důležité dobrovolnictví po začlenění do programu asociace definovat a rozvinout do plánu činností jednotlivých zařízení.

V závislosti na místních podmínkách musí tyto úvahy a tato definice umožnit soustředit tyto činnosti do jádra programu a na jeho uživatele, dát jim smysl a obsah a z něho odvodit metody i způsoby doprovodu.

Jestliže jsou určité úkony a doprovodná činnost prováděny u některých klientů specifickým způsobem, je potřebné znát individuální programy a ponechat je na ocenění ředitele a referenčních zaměstnanců.

Povinností samotné asociace Zlatý déšť jsou následující:

- stanovit pravidla potřebná pro výkon dobrovolné činnosti a dohlížet, aby byly respektovány funkce každého,
- zajistit informovanost, přípravu a potřebný doprovod pro dobrovolníky,
- pokrýt rizika, kterým se vystavují při výkonu těchto funkcí, zájemců i třetích osob,
- stanovit způsoby přístupu k dobrovolnické práci tak, jako konec úkolu.

Dva z těchto bodů vyžadují, aby byly upřesněny a specificky rozpracovány v jednotlivých zařízeních.

Způsoby přístupu k dobrovolnické práci

- Dobrovolnická práce spočívá v osobní pomoci, která musí být předmětem individuální žádosti (motivační dopis) a předchozího pohovoru s ředitelem zařízení nebo jím řádně pověřeným vedoucím oddělení.
- Účelem tohoto pohovoru je upřesnit předmět a obsah tohoto závazku, informovat zájemce o zařízení, jeho programu a roli, kterou společně se zaměstnanci pro uživatele hraje. Musí je rovněž seznámit s Chartou dobrovolnictví.
S rodiči, kteří se chtějí zapojit jako dobrovolníci, včetně účasti jejich dětí, vedeme hlubší úvahy v souvislosti s nevyhnutelným vzájemným působením.
- Po seznámení se s touto chartou definující smysl působnosti a výkonný rámec dále v textu se přistupuje k formalizaci závazku dobrovolníka ve spojení s programem konkrétního zařízení (viz následující kapitola o formách působení).
Pokud je to možné, tato formalizace závazku stanoví dobu trvání této pomoci, pokud se nejedná o jednorázovou pomoc.

Informace a příprava

Dobrovolník se zavazuje k účasti na informačních schůzkách a na přípravě činnosti. Tyto informační schůzky umožní lépe poznat lidskou bytost a možnosti příslušné instituce, za nichž dobrovolnická práce probíhá.

Tyto možnosti musí být vnímány jako pomoc a ne jako práce z donucení, stejně jako umožňovat práci s odstupem a ne jen její pouhou aplikaci a promítání do jejího výkonu, jinak řečeno, lépe porozumět druhému, abychom mohli lépe přizpůsobit naše vlastní chování.

Jedná se tedy za dané okolnosti o to, abychom neškolili dobrovolníky ve výchovně-vzdělávací a sociální práci, ale ve vztahu ke klientům a jeho hlavních aspektech.

III - Formy dobrovolnické práce

Existují dvě hlavní formy dobrovolnictví pro klienty:

- Doprovodná činnost s definovaným obsahem pro dané místo (vedení uměleckého kroužku, pravidelný doprovod při výjezdech klientů EHPAD vně zařízení...).
- Dobrovolnictví vymezené v čase a obsahu pro jednorázové akce (výjimečné události...).

Mimo těchto dvou forem používaných v asociaci Zlatý déšť se bude muset dobrovolnictví v partnerských sdruženích i jejich odpovědnost inspirovat smyslem a filosofií těchto dispozic.

Práce dobrovolníků ale nezahrnuje technické a odborné aspekty, každodenní životní potřeby, především intimní úkony u klientů.

Jak již bylo uvedeno výše, působení dobrovolníků je zajišťováno pod vedením ředitele a zaměstnanci příslušného zařízení.

Zaměstnanci budou žádáni, aby předem sdělili obsah plánovaných úkonů a formy jejich realizace.

Účastní se aktivně na informovanosti a přípravě dobrovolníků do takové míry, kterou požadují nebo akceptují.

V případě, že je nezbytné si sdělit praktické zkušenosti dobrovolníků, pověří ředitel některé zaměstnance, aby se ujali role referentů.

Zaměstnanci a dobrovolníci pracují na společných činnostech od začátku (definice projektu, informace) do konce (doprovod) a mohou pracovat ve vzájemné shodě.

Za programování, organizaci a průběh činnosti dobrovolníků v rámci zařízení a/nebo s klienty je odpovědný ředitel.

K usnadnění práce dobrovolníků se doba závazku a harmonogram upřesňuje dle potřeb a možností, a to v návaznosti na program zařízení a/nebo na individuální programy.

Hodnocení a orientace zůstávají v působnosti ředitele, který zajišťuje nebo pověřuje jejich zavádění.

Po každém dobrovolníkovi je požadováno, aby respektoval důvěrný charakter činností a cítil se vázán diskretností při výkonu svých úkolů.

Dobrovolník musí respektovat osoby a vlastní nařízení týkající se služeb a zařízení.

Asociace se snaží usnadnit nástup a činnosti dobrovolníků.

Činí příslušná a zákonná opatření, aby zajistila dvojí ochranu: jednak ochranu sama sebe (klienti-majetek-prostředky) a druhou ve prospěch dobrovolníků.

Snaží se, aby její pojištění „pojištění odpovědnosti“ jako „individuální nehoda“ pokrývaly všechny konané činnosti a dotčené osoby.

Závěrem asociace znovu potvrzuje, že dobrovolník je součástí činností a doplňuje škálu služeb ve prospěch klientů.

Všechny tyto úvahy a doporučení nad rámec jejich obecného charakteru musí být částečně upravitelné a měnitelné v závislosti na osobách, zařízeních a projektech.

Tento požadovaný dokument měl splnit tři cíle:

- Potvrdit a porovnat činnosti dobrovolníků uvnitř asociace Zlatý déšť
- Upřesnit její rámec a obsah z hlediska hlavních zásad
- Shrnout všechno vyřčené do charty dobrovolnictví.

Tato charta je postoupena dobrovolníkům před jejich příchodem a tvoří poslední kapitolu tohoto dokumentu.

IV Charta dobrovolnictví v rámci asociace Zlatý déšť

Úvod

Asociace Zlatý déšť si v červnu 2008 stanovila svůj nový projekt asociace, který predefinoval její etiku, hodnoty, úkoly a její organizaci.

Jedna kapitola je věnovaná územnímu působení a partnerství, která považují dobrovolnictví a dobrovolníky za plně integrované, a mají jednotlivé projekty asociace a zařízení...

Rámec a způsob konkretizace těchto záměrů dobrovolnictví byl zapracován do charty.

I – Závazky dobrovolníků

- Dobrovolníci se seznámí s programem asociace a zařízení a jejich etikou a zavazují se ji dodržovat.
- Respektování důstojnosti osoby a každého jiného je hlavním motivačním prvkem
- Zavazují se dodržovat nařízení a organizační řády.
- Svou práci vykonávají se vší diskrétností a zavazují se považovat informace, které se dozví, za důvěrné.
- Uznávají, že se musí o výkonu své práce předem informovat a připravit se na něj.
- Souhlasí s předložením svého trestního rejstříku.

II- Závazky asociace Zlatý déšť

- Asociace stanoví celkový rámec působnosti dobrovolníků a interních vztahů a ten postupuje ředitelům jednotlivých zařízení v souvislosti s jejich místním projektem k jejich specifickému rozpracování.
- Zavazuje se dostatečně informovat dobrovolníky a připravit je pomocí svých zaměstnanců

- Prostřednictvím svých pojistných smluv zajišťuje rizika, kterým se dobrovolníci při výkonu své práce vystavují.
- Díky obohacení zkušeností pracovníků je rovněž oceněním sociálního uznání. Asociace takto přispívá k prosazování občanského závazku a k jejímu následnému rozvoji.
- Plánuje způsoby zrušení činnosti dobrovolného pracovníka, pokud je potřeba.

III – Formy působnosti dobrovolných pracovníků

- Obsah a formy práce dobrovolníků v rámci projektu zařízení jsou definovány na základě motivačního dopisu a pohovoru s ředitelem zařízení
- Tato působnost je formálně zpracována formou závazku obou stran (dobrovolníci – ředitel).
- Zavazují se spolupracovat a vycházet si vstřícně se zaměstnanci, diskutovat o praktických metodách, uznávat jednoho ze zaměstnanců jako svého referenta, hodnotit a usměrňovat práci pod vedením ředitele.
- Zavazují se informovat předem ředitele o každé zábraně ve výkonu jejich plánované práce.
- Dobrovolníci přinášejí motivaci, know-how a kompetence, jejich vůlí přispět k lepší kvalitě života klientů a projektů.

V tomto smyslu jsou v rámci asociací na správném místě.